

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Obrony Narodowej (99.)
w dniu 12 czerwca 2015 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o finansach publicznych (druk senacki nr 926, druki sejmowe nr 2929, 3063, 3190, 3347 i 3347-A).

(Początek posiedzenia o godzinie 14 minut 12)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Wojciech Skurkiewicz)

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Dzień dobry. Witam państwa na kolejnym posiedzeniu Komisji Obrony Narodowej.

Porządek obrad obejmuje rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o finansach publicznych; druk senacki nr 926.

W dzisiejszym posiedzeniu komisji biorą udział pan minister Maciej Jankowski, podsekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej; pan generał Sławomir Szczepaniak, szef Inspektoratu Uzbrojenia w Ministerstwie Obrony Narodowej; pan generał Grzegorz Sodolski, dyrektor Departamentu Budżetowego w Ministerstwie Obrony Narodowej. Są również pan Paweł Żydowo, szef Zespołu Ustawodawstwa w Wojskowym Departamencie Prawnym w MON; pan Adam Tokarczyk, radca prawny w Zarządzie Rzeczym – P8 w Sztapie Generalnym Wojska Polskiego; pan Marek Surmański, przedstawiciel Biura Bezpieczeństwa Narodowego. Biuro Legislacyjne Senatu reprezentuje pan Adam Niemczewski.

Witam panów senatorów.

Jako że jest tylko jeden punkt, bardzo proszę najpierw przedstawiciela rządu, pana ministra o przedstawienie tejże ustawy.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Maciej Jankowski: Może ja pozwolę sobie oddać głos panu dyrektorowi Departamentu Budżetowego.)

Proszę bardzo. Pan generał Sodolski.

Dyrektor Departamentu Budżetowego w Ministerstwie Obrony Narodowej Grzegorz Sodolski:

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Ustawa została przesłana z Sejmu w celu zasięgnięcia opinii Senatu i wprowadzenia kilku poprawek. Najistotniejsze zostały opisane w materii przedstawionej przez Biuro Legislacyjne Senatu. Przypomnę, że jest wydłużany okres planowania obronnego z sześciu do dziesięciu lat, tak jak jest w NATO. Porządkowany jest również tryb przyjmowania programu rozwoju – ma to być zarządzenie ministra obrony narodowej. W ustawie są też zawar-

te przepisy dotyczące zwiększenia wydatków obronnych z 1,95% do 2%, co stanowi wykonanie zobowiązań Polski zaciągniętych na szczycie NATO w Walii. W przepisach ustawy znajdziecie, Szanowni Państwo, również regulację dotyczącą udzielania zaliczek na zakupy uzbrojenia i sprzętu. Do tej pory nigdzie nie było to uregulowane. Są wprowadzane także przepisy odnośnie do usług specjalistycznych oraz udzielania dotacji na inwestycje natowskie. Szczegóły dotyczące nowelizacji ustawy o przebudowie Sił Zbrojnych zostały przedłożone w druku sejmowym. Ustawa uzyskała większość parlamentarną. O ile dobrze pamiętam, czterystu czterech posłów było za. Tak że to pokrótce tyle. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Dziękuję bardzo.

Czy strona rządowa chciałaby jeszcze uzupełnić? Nie. Pozostali goście? Nie.

Bardzo proszę Biuro Legislacyjne o wyrażenie opinii co do ustawy.

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Szanowni Państwo!

Mam cztery uwagi do tej ustawy.

Pierwsza odnosi się do art. 1 pkt 2 lit. b. W przepisie tym mówi się, że Rada Ministrów, uwzględniając potrzeby obronne Rzeczypospolitej Polskiej, co cztery lata określa, po zasięgnięciu opinii komisji sejmowych właściwych w sprawach obronnych państwa wyrażanych w drodze uchwały, szczegółowe kierunki przebudowy i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych na kolejny dziesięcioletni okres planistyczny. Zgodnie z projektem przepis ten miał dotyczyć wyłącznie zmiany cyklu planowania przez Radę Ministrów z dwóch lat na cztery lata i okresu planistycznego z sześciu lat na dziesięć. W toku prac sejmowych dodano, że te szczegółowe kierunki przebudowy mają być opiniowane przez sejmową komisję właściwą w sprawach obrony państwa i że ta opinia ma być wyrażona w drodze uchwały. Określenie sposobu wyrażenia opinii przez ciało kolegialne, jakim jest komisja sejmowa, jest w tym przepisie zbędne. Spójrzcie państwo na przepis znajdujący się w pkt 3, gdzie mówi się, że minister obrony narodowej

zasięga opinii komisji, tej samej komisji. Tam nie określiśmy, w jakiej postaci to ma być wyrażone. W przepisach różnych ustaw czasem znajduje się taka szczególna kompetencja dla organu wewnętrznego Sejmu, jakim jest komisja, i w żadnym z tych przepisów nie precyzuje się, w jakiej formie komisja pracuje. Jest oczywiste, bo to wynika z Regulaminu Sejmu, że ciało kolegialne, jakim jest komisja, podejmuje uchwały i w ten sposób wyraża swoją wolę. Dlatego te słowa są tu zbędne.

Kolejna moja uwaga odnosi się do punktu, o którym już wspominałem, to znaczy pkt 3. Mówi się w nim o tym, że minister obrony narodowej, na podstawie kierunków przebudowy i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych, wprowadza w drodze zarządzenia program rozwoju Sił Zbrojnych, zwany dalej programem, po zasięgnięciu opinii komisji sejmowej właściwej w sprawach obrony państwa. Tu mam pewną wątpliwość konstytucyjną. W naszej konstytucji jest określona hierarchia aktów prawnych. Mówimy o umowach międzynarodowych, ustawach, rozporządzeniach mających charakter powszechnie obowiązujący oraz o zarządzeniach, które są aktami skierowanymi do jednostek podległych. I są to akty o charakterze wewnętrznym. W związku z tym pojawia się pewna wątpliwość, czy organ współuczestniczący w wyrażaniu opinii, w postaci Komisji Obrony Narodowej, czyli, jak wspominałem, organ wewnętrzny Sejmu, powinien uczestniczyć w takim pośredniczeniu jak gdyby w tworzeniu zarządzenia. Obecnie program rozwoju jest wprowadzany zarządzeniem i minister obrony nie musi zasięgać w tej sprawie opinii komisji obrony. Wydaje się, że bardziej stosowną formą ingerencji parlamentu w zarządzenie jest ewentualne doprecyzowanie jego zakresu, a nie dodawanie organu. To nie jest twarda uwaga o pewnej niezgodności z konstytucją. Jest to niespotykane rozwiązanie, może tylko niezręczność, ale jednak nietypowa.

Kolejna uwaga jest bardziej konkretna. Dotyczy art. 1 pkt 5 lit. c. W przepisie tym stwierdza się, że „minister obrony narodowej, planując wydatki na modernizację techniczną Sił Zbrojnych, uwzględnia polski przemysłowy potencjał obronny oraz wydatki na badania i rozwój”. Ust. 3 lit. b: „udział wydatków przeznaczonych na naukę, badania i rozwój polskiego przemysłowego potencjału obronnego w wydatkach, o których mowa, wynosi nie mniej niż 2,5%”. Powstają tu pewne wątpliwości. W ust. 3 lit. a mówi się, że minister ma uwzględniać polski przemysłowy potencjał obronny. Jest to zapis, za którym nic nie idzie i nie może iść, bo byłoby to niezgodne z prawem europejskim. I nie jest zbyt konkretny. Ale ten przepis jest. Posłowie i projektodawcy postanowili przenieść tę treść, to, że minister ma uwzględniać polski przemysł obronny, do odrębnego ustępu i dodać wyrazy „oraz wydatki na badania i rozwój”. Brakuje tu jednak precyzji. Czego badania i czego rozwój? Nie zostało to wskazane.

Następna sprawa. Ust. 3 lit. b brzmi: „udział wydatków przeznaczonych na naukę, badania i rozwój polskiego przemysłowego potencjału obronnego w wydatkach”. Tak naprawdę pasują tu jedynie wyrazy „rozwój polskiego przemysłowego potencjału”. A co to znaczy „naukę polskiego przemysłowego potencjału” i „badania polskiego przemysłowego potencjału obronnego”? Czy chodzi o badania, które będą wykorzystane przez ten przemysł?

Proponuję poprawkę, która jest zawarta na stronie 4 opinii, polegającą na tym, aby te ustępy otrzymały następujące brzmienie: ust. 3 lit. a „minister obrony narodowej, planując wydatki na modernizację techniczną Sił Zbrojnych, uwzględnia polski przemysłowy potencjał obronny oraz wydatki na badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie obronności państwa”. Termin „badania naukowe i prace rozwojowe” zaczerpnąłem z ustawy o instytutach badawczych. Ust. 3 lit. b: „udział wydatków przeznaczonych na badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie obronności państwa na rzecz polskiego przemysłowego potencjału obronnego w wydatkach, w których mowa w ust. 1, wynosi nie mniej niż 2,5%”. Wydaje mi się, że tak sformułowana poprawka bardziej odzwierciedla to, co chcieli wyrazić posłowie.

I ostatnia uwaga, do której nie sformułowałem żadnej poprawki, bo tu jest potrzebne pewne wyjaśnienie. Otóż zastanawiam się, czy nie brakuje w ustawie przepisu przejściowego. Czy w związku ze zmianą okresu planistycznego z sześcioletniego na dziesięcioletni nie powinien być sformułowany przepis, w którym będzie wskazane, kiedy Rada Ministrów ma wydać plan określony na kolejne dziesięć lat po raz pierwszy? Gdy ustawa wejdzie w życie po tym dość krótkim *vacatio legis*, jakim jest tutaj czternaście dni od dnia ogłoszenia, to będzie okres, w którym Rada Ministrów będzie musiała ogłosić plan na dziesięć lat. A co się stanie z planem sześcioletnim? Może taki jest zamysł ustawodawcy – po prostu jest nowy plan na dziesięć lat i od tego czasu będziemy liczyli kolejne cztery lata. Gdyby jednak chciano osiągnąć coś innego, to powinno to być uczynione niezwłocznie. Tak więc powinien być jakiś przepis przejściowy, który by określił wzajemne relacje między starym cyklem a nowym. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Dziękuję bardzo.
Panie Dyrektorze?
Proszę bardzo, Panie Ministrze.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Maciej Jankowski:

Jeśli chodzi o poprawki pierwszą i drugą zaproponowane przez Biuro Legislacyjne, to możemy tylko przykłaśnić. Przepisy krytykowane przez pana mecenasa zostały wprowadzone na etapie prac parlamentarnych. Nie było ich w projekcie rządowym. Tak że jeśli Wysoka Izba uzna, że należy przywrócić pierwotny kształt przepisów, to oczywiście nie będziemy mieli nic przeciwko temu.

Jeżeli chodzi o trzecią poprawkę, polegającą na tym, aby ust. 3 lit. a brzmiał: „minister obrony narodowej, planując wydatki na modernizację techniczną Sił Zbrojnych, uwzględnia polski przemysłowy potencjał obronny oraz wydatki na badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie obronności państwa”, to uważamy, że proponowana zmiana jest logiczna, właściwie merytorycznie tu nic się nie zmieni, tak więc też można ją ocenić pozytywnie.

W przypadku ust. 3 lit. b wolelibyśmy jednak, żeby on był trochę krótszy. Mianowicie wydaje nam się, iż sformułowanie „na rzecz polskiego przemysłowego potencjału obronnego” zawęża wydatki. To znaczy pojawi się problem, gdy wydatki na badania naukowe i prace rozwojowe będą w instytutach badawczych, we wszystkich instytucjach, które pracują wprawdzie na rzecz potencjału obronnego, ale bezpośrednio nie są częścią przemysłu. Naszym zdaniem ust. 3 lit. b powinien brzmieć: „udział wydatków przeznaczonych na badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie obronności państwa, o których mowa w ust. 1 – bo ust. 1 określa, jakie to są wydatki – wynosi nie mniej niż 2,5%”. Czyli zmiana w stosunku do brzmienia zaproponowanego przez pana mecenasa polegałaby na wyłączeniu słów, które wymieniłem.

(Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz: Rozumiem, że ma nie być sformułowania „na rzecz polskiego przemysłowego”...)

„Na rzecz polskiego przemysłowego potencjału obronnego w wydatkach”. I tak odnosimy się do ust. 1, gdzie to jest zdefiniowane. Tak więc to byłoby dodatkowe ograniczenie i zawężenie.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Panie Mecenasie?

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Nie ma przeszkód. Decyzja należy do państwa senatorów.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Maciej Jankowski:

Jeżeli chodzi o czwartą uwagę pana mecenas, o potrzebie przepisów przejściowych, to my się zgadzamy z jej istotą i mamy nawet propozycję takich przepisów przejściowych. One by rozwiązały problemy, na które słusznie zwrócił pan uwagę, dotyczące i programu, i kierunków przebudowy i modernizacji technicznej oraz tego problemu...

(Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz: A czy pan minister jest w stanie przedstawić tę propozycję poprawki?)

Tak, oczywiście.

Art. 3 otrzymuje brzmienie: „Art. 3. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie – teraz pkt 1 – art. 4 ust. 3 ustawy zmienionej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą zgodnie z określonymi przez Radę Ministrów szczegółowymi kierunkami przebudowy i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2017–2026”. Teraz pkt 2: „Art. 12a ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 zachowuje

moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez dwanaście miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy”.

Art. 4 otrzymuje brzmienie: „Art. 4. Przepisy – pkt 1 – art. 2 i art. 4 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się po raz pierwszy do określenia przez Radę Ministrów szczegółowych kierunków przebudowy i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2017–2026”. Pkt 2 „art. 6, art. 7 oraz art. 11 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się po raz pierwszy do ustawy budżetowej na rok 2016”.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Jeśli można, to poprosimy o skserowanie tych poprawek. Myślę, że zrobimy pięć minut przerwy, żebyśmy mogli się zapoznać z ich treścią. To po pierwsze.

A po drugie, prosiłbym Biuro Legislacyjne o opinię o tej propozycji poprawek. Czy to nie będzie zbyt szerokie? Chodzi o to, żebyśmy nie wykroczyli poza materię.

(Przerwa w obradach)

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Wznawiam obrady komisji.

Jak rozumiem, propozycje, które przedstawił pan minister, są już przed nami.

Bardzo proszę pana mecenas, pana dyrektora o przedstawienie poprawek i opinię o nich.

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Tak jest.

Panie Przewodniczący, poprawki zasługują na akceptację. Sprowadzają się one do rozstrzygnięcia zagadnienia, o którym wspominałem w czwartej uwadze. To znaczy określają moment początkowy określenia przez Radę Ministrów szczegółowych kierunków przebudowy i modernizacji technicznej w związku z nowym cyklem planów i zarządzenia ministra obrony narodowej wydawanego na ich podstawie, dotyczą też zarządzenia, o którym wspominałem. Tak więc mogą być wprowadzone do tej ustawy, ponieważ dotyczą przepisów przejściowych.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Bardzo dziękuję.

Jak rozumiem, nie ma wątpliwości natury formalnej i te propozycje można przyjąć. Chcę zaproponować, aby komisja przejęła zaproponowane poprawki, także te, które zostały zgłoszone przez pana mecenas.

Otwieram dyskusję i proszę o wypowiedzi senatorów. Proszę, senator Lasecki.

Senator Jarosław Lasecki:

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Jeżeli chodzi o poprawki, które przedstawił pan dyrektor Biura Legislacyjnego, to rozumiem, że co do pierwszej, polegającej na skreśleniu wyrazów „wyrażonej w drodze uchwały”, pan minister nie ma żadnych wątpliwości. Prawda? Okej. Tak zrozumiałem.

Oczywiście nie byłbym porządnym senatorem, gdybym nie zapytał, dlaczego w art. 1 ust. 3 nie ma sformułowania „po zasięgnięciu opinii komisji sejmowej i senackiej właściwej w sprawach obrony państwa”. Chciałbym zapytać pana ministra, czy pan minister również nie uważa, że tam powinna być wymieniona także senacka Komisja Obrony Narodowej. Opinia jest opinią. Mogłyby być nawet sprzeczne opinie, prawda? Tak więc najpierw poproszę o opinię w tej sprawie, zanim odważę się zgłosić ewentualnie taką poprawkę.

Jeżeli chodzi o poprawkę... chyba w art. 1 pkt 5, jeżeli dobrze czytam, lit. c, to rzeczywiście ja też się zastanawiałem, co to jest polski przemysłowy potencjał obronny. Też mam pewne wątpliwości.

(Wypowiedź w tle nagrania)

Prawda?

(Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski: To sformułowanie zostało użyte również w ustawie o modernizacji przemysłowego potencjału obronnego, bo jest też taka ustawa.)

No właśnie. I chciałbym zapytać, czy jeżeli przyjmimy poprawkę, to znaczy wykreślimy te wyrazy, to zmieni się kształt ustawy, czy nie zmieni.

(Brak nagrania)

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Proszę. Tylko proszę włączyć mikrofon.

Senator Józef Zając:

Może budzić wątpliwości, czy powinno być „przemysłowy potencjał obronny”, czy tylko „przemysłowy”. Dzisiaj przemysłowość to jest część potencjału obronnego i dlatego lepiej byłoby ten przymiotnik wykreślić. To sformułowanie chyba tak machinalnie zostało użyte. Ono jest z dawnych czasów...

(Senator Jarosław Lasecki: Właśnie o to chodzi. Panie Dyrektorze, co pan na to?)

...kiedy uważano, że jeżeli coś jest dla wojska, to z przemysłu. Tymczasem mnie się wydaje, że również dzięki nauce.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Jak rozumiem, propozycja ministerstwa polegała na tym, żeby całe to zdanie... Mówimy o pkt 3 lit. b, tak?

(Głos z sali: Nie zdanie...)

(Senator Jarosław Lasecki: Mówimy o pkt 3 lit. b, o tym, żeby wykreślić...)

„Na rzecz polskiego przemysłowego potencjału obronnego w wydatkach”.

Senator Jarosław Lasecki:

Tak. Czyli pkt 3 lit. b brzmiałby: „Udział wydatków przeznaczonych na badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie obronności państwa”...

(Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz: O których mowa w ust. 1...)

...o których mowa w ust. 1”. Tak że chodzi o to, żeby skreślić wyrazy „na rzecz polskiego przemysłowego potencjału obronnego”.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Tak. I tak jest przyjęte. Taka była propozycja i tak zostało przyjęte.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Tak, biuro...

(Senator Józef Zając: Polski potencjał obronny. Tylko tyle.)

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Pan senator Zając i pan senator Lasecki pytali w ogóle o sformułowanie „przemysłowy potencjał obronny”. Ja państwu powiedziałem, że nie chciałem zmieniać treści ustawy, bo nie mam takiego uprawnienia. W ustawie jest to sformułowanie. W ustawie obowiązującej przed tą nowelizacją. I ono nie bierze się z bardzo dawnych czasów. W 1999 r. uchwalono ustawę o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych. I ta ustawa obowiązuje. Określa się w niej, co to jest przemysłowy potencjał obronny. I prawdopodobnie stąd to sformułowanie znalazło się również w ustawie o przebudowie i modernizacji technicznej naszych Sił Zbrojnych. Oczywiście jeżeli państwo senatorowie chcą, możemy to zmienić. Ja nie chciałem ingerować w zastany system pojęć.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Mikrofon. Proszę włączyć mikrofon.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Maciej Jankowski:

Sformułowanie „polski przemysłowy potencjał obronny” zostaje w ust. 1. Mówimy tylko o tym, żeby...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

(Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski: ...Żeby w ogóle nie używać terminu „przemysłowy”...)

Tak, ale w ust. 1 jest napisane: „uwzględnia polski przemysłowy potencjał obronny oraz wydatki na badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie obronności państwa”. Naszym zdaniem ta definicja jest okej. Kiedy w ust. 2 piszemy o udziale wydatków, to chodzi nam

właśnie o te wydatki, o których mowa w ust. 1, ale nie chcemy dodawać tu wyrazów „na rzecz polskiego przemysłowego potencjału obronnego”, bo to jest ograniczenie w stosunku do ust. 1.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Ograniczenie, o którym mówi pan minister, to jest co innego. Pan senator Zajęc określa to szerzej, dyskutuje właśnie z tym pojęciem, czy powinno być sformułowanie „polski przemysłowy”. Prawda?

(Głos z sali: Ale to...)

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Pan senator Zajęc wyłączy mikrofon, a pan senator Lasecki włączy.

Senator Jarosław Lasecki:

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Panie Ministrze, w takim razie muszę jeszcze dopytać, żebyśmy się dobrze zrozumieli. Bo ja jestem jednak absolutnym zwolennikiem tego, żeby to polski przemysł był adresem środków. Tymczasem z tego, co pan minister przed chwilą raczył powiedzieć, wynika, że istnieje zagrożenie, jeżeli dobrze pana ministra zrozumiiałem, że te 2,5% zostanie przeznaczone na badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie obronności państwa, ale niekoniecznie trafi do polskich instytutów rozwojowych. To znaczy chciałbym zapytać, czy dobrze rozumiem. Moją intencją jest, i chciałbym, żeby do tego zmierzała poprawka – poproszę, żeby szef Biura Legislacyjnego mi w tym pomógł – aby to 2,5% poszło przede wszystkim, i żebyśmy mieli na względzie, że przede wszystkim, do polskich ośrodków badawczo-rozwojowych. Nie chciałbym, żeby ta poprawka wyglądała w ten sposób, że w ust. 3 lit. a mówi się, że to mają być środki na badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie obronności, ale na przykład w Lockheedzie Martinie albo Airbusie, albo gdziekolwiek indziej. Jeżeli z ust. 3 lit. b ma wynikać, że te 2,5% ma iść na rzecz polskich ośrodków badawczo-rozwojowych, to ja bym chciał, żeby to tak było.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Ja tylko chciałbym, żeby pan senator i Wysoka Komisja zwrócili uwagę na zapis, który dostaliśmy z Sejmu. On jest zupełnie inny. Tam jest wskazanie, że minister obrony narodowej, planując wydatki na modernizację techniczną Sił Zbrojnych, uwzględnia polski przemysłowy potencjał obronny oraz wydatki na badania i rozwój. I koniec.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

I my za pomocą poprawki to doprecyzowujemy, mówimy, że chodzi o wydatki na badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie obronności kraju. Bo gdyby pozostał zapis przyjęty w Sejmie, to środki z tej puli 2,5% wcale by nie musiały być przeznaczone na wydatki związane z obronnością, lecz na jakieś zupełnie inne, ta furтка byłaby

otwarta bardzo szeroko. Naszą intencją jest, aby środki były przeznaczone na badania naukowe, ale związane z obronnością kraju. Chyba że się mylę. To proszę mnie...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

(Brak nagrania)

Senator Józef Zajęc:

Czy nie możemy na przykład ograniczyć się tylko do tego sformułowania: polski potencjał obronny? Bo jak zaczniemy wyliczać, to...

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

My tego nie wyliczamy, tylko piszemy... Jak rozumiem intencję Biura Legislacyjnego, to było wskazanie zgodnie z ustawą o instytutach naukowych.

Bardzo proszę, Panie Mecenasie, czy może pan wyjaśnić tę kwestię?

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Niestety dyskusja na temat zastanych pojęć jest dość trudna. One są takie, jakie są. Ustawa o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych, która ciągle obowiązuje, miała zastosowanie do spółek prowadzących działalność gospodarczą na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa, przedsiębiorstw państwowych w tej dziedzinie, których organem założycielskim jest minister obrony, jednostek badawczo-rozwojowych prowadzących działalność na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa, spółek realizujących obrót z zagranicą towarami o znaczeniu strategicznym. I na potrzeby tamtej ustawy przez przemysłowy potencjał obronny rozumie się zasoby materialne i niematerialne istniejące w przemyśle Rzeczypospolitej Polskiej zaspokajające potrzeby obronne państwa, w tym potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, obejmujące uzbrojenie lub sprzęt wojskowy. Prawdopodobnie na tej podstawie w swoim czasie posłowie dodali w ustawie o modernizacji technicznej, że w wydatkach ma być uwzględniany polski przemysłowy potencjał obronny. Jest to dość miękkie sformułowanie, i nie może być twarde, dlatego że byłoby to niezgodne z prawem Unii Europejskiej. To znaczy zamówienia mogą być realizowane na wolnym rynku, trzeba uwzględniać cały wolny rynek Unii Europejskiej. Tak że jest takie sformułowanie, ono jest już zastane.

I w poprawce starałem się uwzględnić to zastane sformułowanie, nie burzyć... Rozumiem po prostu, że to jest pojęcie bardziej przyswajalne politycznie, powiedzmy. Mówi się o polskim przemysłowym potencjale obronnym, czyli o zasobach materialnych, o których mowa w tamtej ustawie, na rzecz polskich Sił Zbrojnych, w szczególności dotyczy to uzbrojenia i sprzętu wojskowego. I tak jak pan przewodniczący powiedział, poprawka ma polegać tylko na doprecyzowaniu tego, co posłowie powiedzieli w sposób bardzo niejasny. To znaczy pozostawiamy sformułowanie „polski przemysłowy potencjał obronny”, minister ma uwzględniać polski przemysł oraz wydatki na badania

naukowe i prace rozwojowe na rzecz obronności państwa. Skoro na rzecz obronności państwa, to trzeba dodać, jakiego państwa. Polskiego państwa. Większość takich badań prowadzi się w polskich instytutach badawczych. Drugi przepis, ust. 3 lit. b, to precyzuje. W tamtym mówi się, że to mają być wydatki w wysokości 2,5%. Tu precyzujemy, posługując się terminologią z innych ustaw, że to mają być wydatki nie w ogóle na naukę, nie na badania polskiego przemysłowego potencjału obronnego, lecz na badania, które mają być wykonywane na rzecz obronności, znaczy mają służyć obronności, że chodzi o badania rozwojowe w dziedzinie obronności. Tak że to jest pewne doprecyzowanie z użyciem terminologii zaczerpniętej z ustawy o instytutach badawczych. Tam mówi się, że w pewnej dziedzinie coś się robi. Sprecyzujemy więc tę dziedzinę. Taki charakter ma poprawka. Dekodujemy to, co chcieli powiedzieć posłowie. Tyle udało się tutaj odkodować. Wydaje mi się, że to oddaje intencję posłów. Od państwa senatorów zależy, co dalej.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Dziękuję bardzo, Panie Mecenasie.
Pan senator Lasecki.

Senator Jarosław Lasecki:

W takim razie chciałbym zadać pytanie. Czy intencją ministerstwa i naszą, senatorów, komisji, jest to, aby 2,5% było wydawane na obronność państwa, to znaczy na badania naukowe w dziedzinie obronności państwa? To jest pytanie. Jeżeli tak, to te 2,5% może iść za granicę, do jakichkolwiek instytutów badawczych, obojętnie jakich. Czy też intencją ministerstwa i intencją komisji, senatorów, jest to, aby te 2,5% przeznaczano na badania w dziedzinie obronności państwa w polskich instytutach badawczych? Bo jeżeli te środki mają być przeznaczone na badania w polskich instytutach badawczych w Polsce, to my naszym zapisem tego nie konsumujemy. Zapis sejmowy jest dużo bardziej rygorystyczny, niż zaproponowany w tej chwili w komisji senackiej. Jeżeli intencją jest, żeby to było po prostu na badania w dziedzinie obronności, to taki przepis jest dobry. Jeżeli jednak intencją jest, żeby to było na badania w polskich instytutach badawczych, to absolutnie nie jest właściwy.

Chcę przypomnieć członkom komisji wnioski z naszej ostatniej wizyty w OBRUM, dwa dni temu, gdzie rozmawialiśmy o tym, jak trudna jest sytuacja polskich instytutów badawczych. Dziękuję.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Proszę bardzo, Panie Mecenasie.

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Muszę powiedzieć, że przepis ust. 3 lit. b w wersji uchwalonej przez Sejm nie jest rygorystyczny. To jest przepis, który nie mówi nic. Mówi się w nim tylko o udziale

wydatków przeznaczonych na naukę polskiego przemysłowego potencjału obronnego. Co to znaczy: nauka polskiego przemysłowego potencjału obronnego? Nie wiem. Co to znaczy: badania polskiego przemysłowego potencjału? Przecież nie mamy badań przemysłowych. Mamy badania naukowe...

(Głos z sali: ...na rzecz...)

...w dziedzinie obronności ewentualnie na rzecz obronności. Tak jak jest w sformułowaniu pierwotnym. Ewentualnie na rzecz polskiej obronności. Ten przepis jest po prostu źle sformułowany. Jest sformułowany nielogicznie. Jedynie można by tu napisać: udział wydatków na rozwój polskiego przemysłowego... Tak naprawdę posłom nie chodziło jednak... Oni nawet nie wiedzieli, o co im chodziło. Bo im nie chodziło... Przepraszam, nie chciałem tego tak sformułować. Im chodziło przecież o badania naukowe...

(Głos z sali: ...na rzecz...)

...na rzecz ...które mają prowadzić do rozwoju polskiego przemysłowego potencjału obronnego, a nie o rozwój sam z siebie. Można kupić halę – prawda? – na fabrykę broni i to będzie przykład rozwoju przemysłowego potencjału obronnego. Prawdopodobnie jednak nie o to chodzi.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Dziękuję, Panie Dyrektorze.
Pan generał Sodolski. Proszę bardzo.

Dyrektor Departamentu Budżetowego w Ministerstwie Obrony Narodowej Grzegorz Sodolski:

Szanowni Państwo!

Widzę, że dyskusja nad tym punktem jest bardzo gorąca i podobna do tej, która była w Komisji Obrony Narodowej Sejmu.

Powiem wprost. Intencją Ministerstwa Obrony Narodowej nie było wpisywanie tutaj żadnych wskaźników. Intencją Ministerstwa Obrony Narodowej było tylko i wyłącznie zasygnalizowanie potrzeby lokowania niektórych badań w dziedzinie obronności i powiązanie ich ewentualnie z wydatkami obronnymi. Na posiedzeniach Komisji Obrony Narodowej udowadniałbym wprost, że określanie sztywnej wielkości 2,5% jest zagrożeniem dla budowania zdolności operacyjnych Sił Zbrojnych, a nie wychodzeniem naprzeciw. Ale ustawa jest ustawą.

Tak więc w projekcie w wersji sejmowej mówi się o badaniach i pracach rozwojowych związanych z obronnością, czyli o szerokim aspekcie i tych badaniach, które dzisiaj lokujemy, poprzez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, w polskim przemyśle obronnym. Mówimy również o badaniach i rozwoju lokowanych w kryptologię wojskową. Lokujemy badania w szkołach wyższych, na uniwersytetach. Lokujemy badania i prace rozwojowe związane z medycyną pola walki. I lokujemy je w instytutach medycznych, a nie w polskim przemyśle obronnym. Mówimy o zdolnościach operacyjnych Sił Zbrojnych i wydatkach związanych z badaniami i rozwojem tych zdolności. Propozycja tu przedstawiona zmierza do zawężenia propozycji sejmowej. Bo

w tej sejmowej mówi się o badaniach i rozwoju na rzecz obronności, a nie badaniach i rozwoju lokowanych tylko w polskim przemyśle. Mówimy o budowanych zdolnościach operacyjnych. Ministerstwo Obrony Narodowej od samego początku było sceptycznie nastawione do wskaźnika, bo wielkość tych wydatków jest ściśle powiązana ze zdolnościami obronnymi państwa. W pewnych latach one mogą wynieść 2,5%, w innych 5%, a w jeszcze innych 0,5%. To wszystko jest związane z potrzebą operacyjną, z potrzebami obronnymi państwa.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Jak rozumiem, w Sejmie zapisano poziom 2,5%.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Maciej Jankowski: Ale my nie dyskutujemy na ten temat.)

Proszę bardzo.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Maciej Jankowski:

Jeszcze raz powiem, że obawiamy się po prostu, że pozostawienie tego przepisu w brzmieniu proponowanym przez pana mecenasa, czyli ze słowami „na rzecz polskiego przemysłowego potencjału”, spowoduje, że wypadną badania zlecane na rzecz, na przykład, rozwoju kryptografii na uniwersytetach...

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Szanowni Państwo, ja przejąłem w imieniu komisji poprawkę bez sformułowania, o którym mówi pan minister, „na rzecz polskiego przemysłowego potencjału obronnego”. Bez tego zdania. I to chyba nie ulega wątpliwości.

(Głos z sali: Głosujemy.)

Czy są jeszcze jakieś pytania?

Ja mam jeszcze jedno pytanie odnośnie do wydatków, tych 2% PKB. Gdybyśmy ze środków, które są przeznaczane każdego roku na obronność, odliczyli wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe – chodzi o wojsko – to jakiego rzędu byłyby wydatki na obronność? Czy to by było 1,6%, 1,5%, czy 1,4%? Jak to jest w porównaniu z innymi krajami NATO?

Dyrektor Departamentu Budżetowego w Ministerstwie Obrony Narodowej Grzegorz Sodolski:

Świadczenia emerytalne stanowią od 20,5% do 21% budżetu. To jest kwota 7 miliardów zł z 35 miliardów zł. Tak więc na obronność jest w granicach 1,65% – 1,70%. Chcę jednak powiedzieć, że w definicji wydatków obronnych świadczenia emerytalne, jeśli są wypłacane przez państwo, mieszczą się w kategorii wydatków obronnych. Dlatego NATO porównuje wysiłek obronny wszystkich państw w dwóch jak gdyby obszarach: z wydatkami, tam gdzie one są, na cele zaopatrzenia emerytalnego, i bez tych wydatków. Przelicza również wydatki na mieszkańca, na żołnierza

w różnych kategoriach. Tak że, szczerze mówiąc, wydatki związane z wypłatami świadczeń emerytalnych w niektórych tabelach statystycznych są uwzględniane, a w niektórych odejmowane. Gdy mówimy o 2%, to znaczy, że tyle przeznaczają się ogólnie na wszystkie wydatki obronne, tak jak zostało przyjęte w Walii. 2% to jest minimum, które państwa powinny przeznaczać na obronność. Nie mówi się, czy z uwzględnieniem wydatków związanych z zaopatrzeniem emerytalnym, czy też z ich wyłączeniem.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Rozumiem.

Czy są jeszcze jakieś pytania?

(Głos z sali: Nie.)

Dobrze. Mamy propozycje poprawek i będziemy nad nimi głosować po kolei. Pan mecenas będzie je prezentował, a my będziemy głosować za, przeciw lub będziemy się wstrzymywać od głosu.

Myślę, że rozpoczniemy od poprawki pierwszej, czyli wykreślenia w art. 1...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Nie. Od pierwszej poprawki. Art. 1 pkt 2 lit. b.

Proszę o prezentację, przedstawienie tej poprawki.

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

W art. 1 pkt 2 lit. b skreśla się wyrazy „wyrażone w drodze uchwały”. Tak jak państwu wspominałem, nie należy wskazywać formy pracy komisji sejmowej.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (10)

Dziękuję. Poprawka została przyjęta jednogłośnie.

Poprawka druga.

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Poprawka druga dotyczy...

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Przepraszam, Panie Mecenasie, pan senator Lasecki pytał o możliwość uwzględnienia senackiej Komisji Obrony Narodowej...

(Senator Jarosław Lasecki: Właśnie chciałem dopytać przed uchwaleniem...)

(Głos z sali: Była propozycja, żeby wykreślić...)

(Senator Jarosław Lasecki: Nie, nie. Pytałem, czy...)

Ta sprawa jeszcze tutaj nie wybrzmiała.

(Senator Jarosław Lasecki: Czy nie powinniśmy dopisać...)

Dlaczego nie jest uwzględniona komisja senacka? Pan mecenas też ma zdanie w tej sprawie. Już o tym rozmawialiśmy.

(Senator Jarosław Lasecki: ...możliwości opiniowania przez senacką Komisję Obrony Narodowej.)

Proszę bardzo, Panie Mecenasie.

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Oczywiście możemy dopisać, tylko że ta kompetencja mieści się w ramach tak zwanej politycznej kontroli Sejmu nad rządem. Jak państwo widzicie, plan, który jest wydawany przez Radę Ministrów, nie ma charakteru rozporządzenia. To są po prostu szczegółowe kierunki. To jest plan, który wydaje Rada Ministrów. A Sejm sprawuje polityczną kontrolę nad rządem. Taką funkcję ma Sejm. Senat jej nie ma w sensie formalnym, bo w faktycznym ma, można powiedzieć, w wielu aspektach, ale formalnie pełni raczej tylko funkcję ustawodawczą.

(Brak nagrania)

Senator Jarosław Lasecki:

Chciałbym jednak dopytać i prosić o opinię ministerstwa. Tutaj nie chodzi bowiem o władzę sprawczą, to znaczy władzę kontrolną komisji sejmowej nad MON, lecz o kwestię informacyjną. Jeżeli komisja senacka nie będzie opiniować programu rozwoju Sił Zbrojnych, to proszę mi powiedzieć, w jakim trybie będzie miała informację o tymże programie rozwoju Sił Zbrojnych. Ja rozumiem, że dzisiaj ten tryb polega na udzielaniu informacji z łaski. A jeżeli będzie przepis o opiniowaniu przez komisję senacką, to będzie taki obowiązek. To są tylko moje dywagacje. Dziękuję.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Maciej Jankowski:

Mogę powiedzieć w ten sposób. Jako przedstawiciel rządu jestem zobowiązany do prezentowania projektu w kształcie przedstawionym przez rząd i obrony takiegoż kształtu projektu. W naszym projekcie nie było tego przepisu, to znaczy został dodany w czasie prac sejmowych. Tak więc siłą rzeczy my nie popieramy tej poprawki.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Proszę bardzo, Panie Dyrektorze.

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Chciałbym powiedzieć, że Regulamin Senatu daje państwu uprawnienie do żądania od Rady Ministrów, ministerstw, różnych organów władzy państwowej informacji w każdym zakresie. I te organy nie mogą się od tego uchylać. Regulamin Senatu ma taką moc. Tak więc te organy muszą udzielać informacji. I jeżeli państwo jej zażąda, na przykład przed wydaniem zarządzenia, to musi zostać ona udzielona, tak samo jak komisji sejmowej. Nie trzeba tego wpisywać. Jeżeli komisja sejmowa czy senacka zażąda informacji o tym, jak minister zamierza określić program rozwoju Sił Zbrojnych, to minister obrony narodowej będzie musiał udzielić takiej informacji. To w kwestii infor-

macyjnej. Jest też kwestia konstytucyjna, którą tu podnoszę, czy do aktu wewnętrznego w postaci zarządzenia skierowanego do podległych jednostek ministra obrony narodowej powinna być opinia organu wewnętrznego Sejmu.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

I rodzi się pytanie, czy komisja powinna wszystkie zarządzenia ministra...

(Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski: Nigdy tego nie robi.)

Nic takiego nie robi.

Proszę.

Senator Jarosław Lasecki:

Zostałem przekonany, tak więc nie będę składał takiej poprawki.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Dziękuję bardzo.

Panie Mecenasiu, jak rozumiem, druga poprawka polega na...

(Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski: ...wykreśleniu komisji sejmowej...)

...wykreśleniu wyrazów „po zasięgnięciu opinii komisji sejmowej”...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Dobrze.

Kto z panów senatorów jest za przyjęciem takiej poprawki? (10)

Poprawka przyjęta jednogłośnie.

Teraz poprawka trzecia.

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Chodzi o nowe brzmienia ust. 3 lit. a i ust. 3 li. b z modyfikacją, o której powiedział pan przewodniczący, czyli bez słów „na rzecz polskiego przemysłowego potencjału obrotowego”.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Nie, w ust. 3 lit. b. Bez wyrazów „na rzecz polskiego przemysłowego potencjału obronnego w wydatkach”.

Kto z panów senatorów jest za przyjęciem takiej poprawki? (10)

Poprawka została przyjęta jednogłośnie.

Teraz przepisy przejściowe.

Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski:

Te przepisy powinniśmy przegłosować razem.

Przewodniczący Wojciech Skurkiewicz:

Razem?

(Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski: Tak.)

Wszyscy mamy je przed sobą. Jeśli chodzi o literówki, to myślę...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Dobrze.

Kto z panów senatorów jest za przyjęciem tej poprawki? (10)

Poprawka została przyjęta jednogłośnie.

Głosujemy nad całością, Panie Mecenasiu, tak?

(Wicedyrektor Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski: Tak jest.)

Głosujemy nad przyjęciem ustawy o zmianie ustawy.

Kto jest za? (10)

Dziękuję bardzo. Ustawa została przyjęta jednogłośnie.

Sprawozdawcą będzie pan senator Lasecki. Czyba że są inne propozycje? Nie ma.

Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie Komisji Obrony Narodowej.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Maciej Jankowski: Bardzo dziękuję Wysokiej Komisji.)

(Koniec posiedzenia komisji o godzinie 15 minut 02)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii